

Tarot và văn hoá tâm linh cá nhân ở Việt Nam đương đại

Nguyễn Lê Cẩm Bình*

Use your smartphone to scan this QR code and download this article

TÓM TẮT

Trong xã hội hiện đại, chủ nghĩa cá nhân ngày càng được quan tâm và đặt lên trên những giá trị tập thể và truyền thống. Dưới sự ảnh hưởng của phong trào New Age, hàng loạt các niềm tin và thực hành tâm linh mới được lan tỏa rộng rãi và ảnh hưởng sâu sắc đến chủ nghĩa cá nhân, đặc biệt là bộ môn Tarot. Bài báo này tập trung nghiên cứu về mối quan hệ giữa Tarot và văn hóa tâm linh cá nhân trong thời kỳ hiện đại tại Việt Nam. Tarot tạo ra một "không gian an toàn" cho người sử dụng, đặc biệt là người trẻ Việt Nam hiện nay. Dưới ảnh hưởng của quá trình phi thể chế hóa tôn giáo, Tarot ở Việt Nam được biểu hiện như một hình thức tâm linh nhẹ nhàng, hàm chứa nhiều mã văn hóa bản địa. Nghiên cứu này dựa trên lý thuyết của Paul Heelas và Bruce, cùng phương pháp nghiên cứu định tính, để thấy được sự dịch chuyển trong đời sống tâm linh của người Việt Nam đương đại. Bên cạnh kết quả định tính, nghiên cứu cũng sử dụng dữ liệu định lượng gốc thu thập từ 388 người tham gia khảo sát, qua đó cung cấp bằng chứng mới về mức độ phổ biến và hình thức thực hành Tarot tại Việt Nam. Dưới những ảnh hưởng của bộ môn này, văn hóa tâm linh Việt Nam thời đại mới đã có nhiều biến chuyển rõ rệt, mang đậm màu sắc văn hóa tâm linh cá nhân nhưng không tách rời khỏi giá trị truyền thống.

Từ khoá: New Age, Tarot, văn hóa tâm linh cá nhân, Việt Nam

MỞ ĐẦU

Trong xã hội hiện đại, các thiết chế tôn giáo truyền thống dần mất vai trò trung tâm trong định hướng đời sống tinh thần. Kèm theo đó, vấn đề "đứt gãy thế hệ" được thể hiện rõ nét hơn trong các mối quan hệ hiện đại, hình thành khoảng trống lớn trong tâm lý của nhiều người, đặc biệt là những người trẻ. Điều này đã thôi thúc họ tìm kiếm cho mình những chỗ dựa khác về mặt tinh thần, tạo tiền đề cho các hình thức tâm linh mang tính cá nhân trong thời đại mới, linh hoạt và phi thể chế hóa.

Xã hội Việt Nam cũng không nằm bên ngoài dòng chảy, khi xu hướng dịch chuyển từ cấu trúc cộng đồng sang cấu trúc tự thân ngày càng được thể hiện rõ. Dưới ảnh hưởng của thời kỳ New Age, những dòng chảy khác biệt được truyền bá vào nước ta, hình thành nhiều thực hành tâm linh mới, khác biệt với văn hóa tâm linh bản địa truyền thống. New Age nhấn mạnh quyền tự quyết, quyền tự do cá nhân: Cá nhân là nguồn quyền lực và giá trị tâm linh chính. Thời kỳ này, thần thánh không nằm ở bên ngoài mà nằm ở bên trong nội tâm, các phương pháp chữa lành tâm hồn được đề cao, như một phần của việc thiêng liêng hóa cái tôi¹. New Age đánh dấu sự phát triển của các hình thức "chữa lành", "khai phóng", "phân tư", từ đó thúc đẩy hàng loạt các hoạt động thực hành như: Yoga, Reiki, Osho, bói toán để khám phá bản thân, v.v. Theo Farley, Tarot là công cụ mang tính biểu tượng

nhất trong thời kỳ này². Tarot với xuất phát điểm là một công cụ bói toán thuộc về huyền học phương Tây, nay đã vượt ra khỏi khuôn khổ niềm tin thần bí để trở thành một hình thức thực hành tâm linh cá nhân được đón nhận rộng rãi ở nhiều quốc gia. Trong thế giới mà những đại tự sự dần tan rã, nơi mà các tôn giáo truyền thống không còn nắm giữ vai trò độc quyền trong việc diễn giải đời sống tinh thần, Tarot xuất hiện như một biểu tượng của chủ nghĩa cá nhân trong việc hỗ trợ người dùng tự mình kiến tạo đời sống tâm linh. Ở Việt Nam hiện nay, những nghiên cứu về Tarot còn manh mún, chưa có công trình nào nghiên cứu về Tarot trong mối quan hệ với văn hóa tâm linh cá nhân. Hai công trình gần đây của Hấu Lâm Phùng và cộng sự³ và Hoàng Phan Hạnh Hiến⁴ mới dừng lại ở khảo sát trường hợp hoặc phân tích mô tả. Vì vậy, nghiên cứu này không chỉ góp phần lấp đầy khoảng trống học thuật, mà còn giúp hiểu sâu hơn về cách con người hiện đại tái định nghĩa niềm tin, bản sắc và sự thiêng liêng trong một thế giới ngày càng phi tôn giáo. Thông qua đó, tác giả muốn làm rõ vấn đề: Tarot đã góp phần xây dựng và định hình văn hóa tâm linh cá nhân của người Việt hiện đại như thế nào? Bài báo hướng đến các luận điểm sau: (1) Định vị Tarot trong văn hóa tâm linh Việt Nam; (2) Diễn ngôn Tarot trong mã văn hóa bản địa; (3) Hình thức tâm linh mới - bản sắc văn hóa tâm linh cá nhân tại Việt Nam hiện nay.

HVCH Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG-HCM, Việt Nam

Liên hệ

Nguyễn Lê Cẩm Bình, HVCH Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG-HCM, Việt Nam

Email: cambinhnguyenle@gmail.com

Lịch sử

- Ngày nhận: 22-07-2025
- Ngày sửa đổi: 22-01-2026
- Ngày chấp nhận: 25-05-2026
- Ngày đăng: 28-09-2026

DOI :<https://doi.org/10.32508/vnuhcmjssh.v10i3.1218>

Bản quyền

© Tập chí ĐHQG-HCM. Đây là bài báo công bố mở được phát hành theo các điều khoản của the Creative Commons Attribution 4.0 International license.

Trích dẫn bài báo này: Bình N L C. Tarot và văn hoá tâm linh cá nhân ở Việt Nam đương đại. VNUHCMJ. Soc. Sci. Humanit. 2026;10(3):4166-4180.

CƠ SỞ DỮ LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu tiếp cận hiện tượng thực hành Tarot từ ba hướng lý thuyết đan xen: (i) Khuynh hướng “thiêng liêng hóa cái tôi” [1]; (ii) Văn hóa tâm linh cá nhân trong xã hội hiện đại thông qua phân tích “lived religion” và “everyday spirituality”^{5,6} (iii) Quá trình thể tục hóa và phi thể chế hóa tôn giáo⁷⁻⁹. Ba trục lý thuyết này không được sử dụng như mô hình khép kín, mà như các lăng kính bổ trợ để soi chiếu sự biến đổi trong nhận thức và thực hành tâm linh của người trẻ Việt Nam. Từ đây, nghiên cứu đề xuất khái niệm “tâm linh nhẹ nhàng” và cấu trúc hóa “không gian an toàn Tarot”.

Trong xã hội hiện đại, tôn giáo truyền thống trở nên suy yếu, trái ngược với sự nổi lên của hoạt động tâm linh cá nhân. Paul Heelas gọi đây là quá trình “thiêng liêng hóa cái tôi”, khi cá nhân trở thành trung tâm của đời sống tâm linh¹. Heelas và Woodhead tiếp tục mở rộng lý thuyết “thiêng liêng hóa cái tôi” qua khái niệm “tâm linh từ nội tại bản thân”, đối lập với “tôn giáo như lễ sống”¹⁰. Sự chuyển dịch này đồng thời tương tác với hai xu hướng song hành khác: quá trình thể tục hóa⁷ và phi thể chế hóa tôn giáo^{8,9}. Hiện tượng này thể hiện ở việc niềm tin và thực hành tâm linh ngày càng rời xa các tổ chức tôn giáo chính thống để hòa vào đời sống hằng ngày. Thay vì tuân thủ các quy phạm tôn giáo, cá nhân lựa chọn linh hoạt giữa nhiều nguồn ý nghĩa khác nhau để kiến tạo hệ giá trị và bản sắc riêng. Trên nền đó, MacKian và McGuire mô tả sự nổi lên của các hoạt động tâm linh thường nhật (everyday spirituality) với biểu hiện của việc tâm linh hòa trộn vào đời sống hằng ngày, vừa phản ánh quá trình thể tục hóa, vừa củng cố khuynh hướng thiêng liêng hóa cái tôi trong văn hóa tâm linh cá nhân đương đại^{5,6}. Từ đây, đời sống tâm linh ngày nay không còn phụ thuộc vào thiết chế, giáo lý hay nghi lễ tập thể, mà được thể hiện qua trải nghiệm trong đời sống thường nhật, nơi cá nhân tìm kiếm tính thiêng trong chính thân thể, cảm xúc và mối liên hệ xã hội của mình.

Tarot được nghiên cứu như một thực hành tâm linh phản ánh đặc trưng hậu hiện đại. Farley xem Tarot như hành trình từ trò chơi, huyền học sang công cụ tự nhận thức, thực hành tâm linh cá nhân²; Semetsky tiếp cận Tarot dưới góc độ giáo dục tinh thần¹¹; Au-Yeung cho rằng Tarot giúp tăng tự nhận thức, giảm căng thẳng¹²; Williams đặt Tarot trong mô hình tôn giáo phi thể chế¹³.

Tại Việt Nam, đời sống tâm linh truyền thống gắn với tín ngưỡng dân gian và tôn giáo truyền thống, thông qua các thực hành thờ cúng tổ tiên, xem ngày giờ hoàng đạo, xem phong thủy, bói toán dân gian. Tuy

nhien, dưới những tác động của toàn cầu hóa, những thực hành tâm linh mới được tiếp biến vào nước ta. Cùng với quá trình hiện đại hóa và phổ cập Internet, các hình thức bói toán nhanh chóng được chuyển dịch mạnh lên không gian mạng. Việc “Internet hóa” dịch vụ tâm linh giúp dễ dàng hơn trong quá trình tiếp cận, phi thể chế hóa và cá nhân hóa tâm linh.

Tác giả sử dụng khái niệm “văn hóa” của Trần Ngọc Thêm [14, tr.27] và cách hiểu về “tâm linh” theo phân tích của Nguyễn Đăng Duy [15, tr.14] để đề xuất định nghĩa về văn hóa tâm linh. Văn hóa tâm linh là hệ thống tổng thể những niềm tin và thực hành gắn với cái thiêng trong đời sống của cá nhân và cộng đồng. Trong nghiên cứu này tác giả tiếp cận văn hóa tâm linh qua hướng: văn hóa tâm linh cá nhân và văn hóa tâm linh cộng đồng.

“Định nghĩa sơ bộ về chủ nghĩa cá nhân là một mô hình xã hội bao gồm những cá nhân có mối liên hệ lỏng lẻo, tự coi mình là độc lập với tập thể; chủ yếu được thúc đẩy bởi sở thích, nhu cầu, quyền lợi và hợp đồng riêng mà họ thiết lập với người khác; ưu tiên mục tiêu cá nhân hơn mục tiêu của người khác; và nhấn mạnh việc phân tích hợp lý những ưu điểm và nhược điểm của việc kết giao với người khác” [16, tr.2]. Văn hóa tâm linh cá nhân phản ánh những trải nghiệm mang tính cá thể trong mối quan hệ với thế giới siêu hình và cái thiêng. Ở cấp độ này, các hành vi thực hành tâm linh như cầu nguyện, thờ cúng tổ tiên, xin bùa, xem bói, niệm chú, v.v. thường mang tính riêng tư, gắn liền với những cảm xúc, niềm tin và nhu cầu nội tại. Trong khi, văn hóa tâm linh cộng đồng là sự biểu hiện của các niềm tin vào cái thiêng mang tính tập thể, được thể hiện thông qua nghi lễ, phong tục, lễ hội mang tính tập thể, được số đông thừa nhận, hưởng ứng. Văn hóa tâm linh cá nhân mặc dù mang tính cá biệt, độc lập nhưng vẫn không tách rời khỏi nền tảng văn hóa cộng đồng. Ngược lại, nó thường kế thừa giá trị của văn hóa tâm linh cộng đồng như niềm tin dân gian, ký ức tập thể.

Tarot là một hệ thống biểu tượng, được minh họa ẩn dụ bởi hình vẽ, ký hiệu; được thể hiện qua 78 lá bài cơ bản. Thông qua quá trình giải nghĩa, người giải bài thực hiện mục đích bói toán hoặc khám phá, giải quyết, định hướng các vấn đề của bản thân trong quá khứ, hiện tại, tương lai.

Bài viết kết hợp sử dụng giữa phương pháp nghiên cứu định tính và định lượng.

Phương pháp nghiên cứu định tính, tập trung vào phân tích diễn ngôn dựa trên nguồn tư liệu là các bài viết, bài đăng, sách hướng dẫn được tập hợp từ các nội dung về Tarot trên các phương tiện đại chúng; đi kèm với kết quả thu được từ việc phỏng vấn sâu 20 người thực hành Tarot.

Tiêu chí lựa chọn tài liệu: Tài liệu phải trực tiếp hoặc gián tiếp liên quan đến hiện tượng Tarot, New Age và văn hóa tâm linh tại Việt Nam, được xuất bản hoặc đăng tải trên Internet. Tác giả lọc bỏ các tài liệu ẩn danh hoặc nguồn không thể xác thực. Các tài liệu này được trích dẫn, phân tích được tổng hợp trong toàn nghiên cứu, được liệt kê đầy đủ trong phần Tài liệu tham khảo và có ghi rõ nguồn trích dẫn theo quy định. Đối với phương pháp phỏng vấn sâu, nghiên cứu thực hiện với nhóm đối tượng người giải bài có kinh nghiệm trên 5 năm để có cái nhìn đa dạng đối với những thực hành Tarot tại Việt Nam. 10 người giải bài bao gồm: người hành nghề toàn thời gian (R4, R9, R10), bán thời gian (R1, R3), kết hợp Tarot với công việc chính (R2, R8) hoặc thực hành vì lý do tâm linh (R5, R6). Đối với nhóm người giải bài khác (mới hành nghề), tác giả không bỏ qua mà thu thập thông tin thông qua khảo sát bảng hỏi (xem Bảng 1). Nhóm 10 người hỏi bài được chọn khi có ít nhất 03 trải nghiệm Tarot để đảm bảo sự đa dạng. 17/20 phỏng vấn tiến hành trực tuyến, 03 cuộc tại TP.HCM, kéo dài 30-90 phút, được ghi âm và gỡ băng thủ công (xem Bảng 2). Với cả hai nhóm đối tượng, những yếu tố khác về tuổi tác, giới tính, tôn giáo, nơi sống, v.v. được lựa chọn ngẫu nhiên (xem Bảng 3). Nghiên cứu tuân thủ các nguyên tắc đạo đức khoa học xã hội. Người tham gia phỏng vấn sâu được cung cấp đầy đủ thông tin, ký đồng thuận tham gia và được đảm bảo quyền rút lui bất cứ lúc nào. Danh tính được bảo mật thông qua mã hóa định danh và loại bỏ mọi thông tin nhận dạng trong bản ghi. Dữ liệu âm thanh và bản ghi chép được lưu trữ an toàn, chỉ tác giả nghiên cứu có quyền truy cập.

Trường hợp Q5, người tham gia phỏng vấn có chia sẻ về việc mặc dù bản thân ở bên Úc nhưng các thực hành Tarot của Q5 chỉ thực hiện trực tuyến qua mạng xã hội (xem các video về Tarot của người Việt trên YouTube, TikTok; đặt lịch xem bài với người Việt qua mạng xã hội). Q5 chưa từng tham gia bất kỳ hoạt động thực hành Tarot nào ở nước ngoài.

Về phương pháp thu thập dữ liệu định lượng, tác giả tiến hành thu thập dữ liệu qua kênh bảng hỏi trực tuyến. Khảo sát bảng hỏi trực tuyến qua Google Form thu được 388 phiếu hợp lệ (204 người hỏi bài, 184 người giải bài). Nghiên cứu không thu thập thông tin nhận dạng cá nhân và toàn bộ phản hồi được xử lý ẩn danh. Bảng hỏi gồm câu hỏi đóng, đo lường các biến như: mức độ tiếp cận, tần suất, mục đích sử dụng, niềm tin và tác động đến bản thân. Các biến nghiên cứu được đo lường bằng các mục hỏi dạng thang Likert 5 mức (1 = rất thấp/ rất không đồng ý; 5 = rất cao/ rất đồng ý). Khảo sát được lan truyền qua Facebook, TikTok, các cộng đồng Tarot, nhóm sinh

viên và nhóm bói toán - tâm linh. Nghiên cứu thừa nhận việc thu thập dữ liệu qua bảng hỏi trực tuyến có thể dẫn đến thiên lệch thuận tiện và thiên lệch tự chọn. Tuy nhiên, phương pháp này phù hợp với đặc điểm của nhóm mục tiêu - người trẻ Việt Nam quan tâm đến Tarot và hoạt động chủ yếu trên không gian mạng. Cách tiếp cận này giúp tiếp cận đúng cộng đồng thực hành và thu thập dữ liệu thực chứng từ người có trải nghiệm. Vì mục tiêu của nghiên cứu là tìm hiểu hiện tượng thực hành Tarot, việc lựa chọn khảo sát trong cộng đồng đã và đang sử dụng hoặc quan tâm đến Tarot là hoàn toàn phù hợp. Tuy nhiên, do mẫu nghiên cứu được hình thành chủ yếu từ nhóm này, kết quả chỉ phản ánh đặc điểm và hành vi của người thực hành Tarot tại Việt Nam, chứ không đại diện cho toàn bộ người trẻ Việt Nam. Do đó, nghiên cứu không hướng tới khái quát hóa, mà tập trung mô tả, lý giải đặc trưng của một tiểu văn hóa tâm linh đương đại trong xã hội Việt Nam. Để giảm thiểu rủi ro sai lệch, tác giả loại bỏ phiếu không đầy đủ hoặc không nhất quán, mã hóa, xử lý dữ liệu bằng SPSS. Phân định lượng được xử lý bằng SPSS nhằm mô tả đặc điểm nhóm thực hành Tarot, không kiểm định giả thuyết. Các giá trị trung bình (mean), độ lệch chuẩn (SD) được tính cho các biến chính như tần suất, niềm tin và mục đích sử dụng. Kết quả cho thấy đối với tần suất đi xem bài Tarot mean = 3.55/5, SD = 1,34, phản ánh mức độ thực hành tương đối thường xuyên của người tham gia khảo sát. Độ lệch chuẩn SD khá cao giữa các cá nhân cho thấy có người chỉ xem Tarot như một hoạt động thử nghiệm nhưng có người lại lặp lại như một thói quen.

Đối với cả hai phương pháp phỏng vấn sâu và điều tra bằng bảng hỏi, người tham gia được thông báo rõ mục đích, rủi ro khi tham gia nghiên cứu, đảm bảo ẩn danh và hoàn toàn tự nguyện.

Phương pháp so sánh đối chiếu: Tarot không chỉ là một hiện tượng văn hóa - xã hội diễn ra ở mỗi Việt Nam. Nghiên cứu Tarot, trước hết, không thể tách khỏi nguồn gốc của nó - xã hội phương Tây. Tiếp đó, việc sử dụng và thực hành Tarot tại các nước châu Á hiện nay cũng rất phổ biến. Vì vậy, những phân tích mang tính so sánh đối chiếu hướng đến việc làm rõ đặc điểm nổi bật của hiện tượng.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Xã hội Việt Nam phát triển nhanh chóng, mang lại nhiều lợi ích nhưng cũng kéo theo những hệ lụy. Về vấn đề tâm linh - tín ngưỡng, biểu hiện rõ ràng nhất là xu hướng xa rời truyền thống của giới trẻ do đứt gãy thế hệ và hệ quả của các chính sách giai đoạn 1954-1986. Điều này vô tình tạo ra một thế hệ “vô thần trên giấy tờ” nhưng vẫn duy trì thực hành tôn giáo

Bảng 1: Tóm tắt thông tin người giải bài Tarot tham gia phỏng vấn sâu (Nguồn: Tác giả)

Mã số	Giới tính	Năm sinh	Nơi sống	Công việc hiện tại	Kinh nghiệm, đặc điểm liên quan	Tôn giáo	Cách thức tiến hành
R1	Nam	2002	TP.HCM	Sinh viên	Xem Tarot từ khi còn là học sinh phổ thông. Đến nay đã có 06 năm kinh nghiệm. Từng làm cộng tác viên cho các Fanpage Tarot trên Facebook.	Không	Phòng vấn trực tiếp tại TP.HCM
R2	Nữ	1995	TP.HN	Tư vấn viên tâm lý	Bắt đầu xem Tarot từ năm 2014. Hiện tại đang kết hợp Tarot với thực hành điều trị tâm lý.	Không	Phòng vấn online
R3	Nữ	1995	TP.HN	Giáo viên tiếng Anh	Một người giải bài Tarot 10 năm kinh nghiệm, tập trung vào những trải nghiệm thực hành Tarot cho bản thân.	Không	Phòng vấn online
R4	Nam	1990	TP.HN	Lao động tự do	Hiện tại đang là một người giải bài Tarot chuyên nghiệp toàn thời gian. Từng là quản trị viên của một nhóm Tarot trên Facebook có số người tham gia lên đến khoảng 200.000 người.	Không	Phòng vấn online
R5	Nam	2002	TP.HCM	Nhân viên công ty tư nhân	Là một người giải bài Tarot theo đạo Công giáo. R5 thực hiện công việc này bán thời gian và phi lợi nhuận, từng có tham gia một số sự kiện về Tarot được tổ chức bởi các doanh nghiệp, nhân hàng nhằm quảng cáo.	Công giáo	Phòng vấn trực tiếp tại TP.HCM
R6	Nam	2000	TP.HCM	Nhân viên công ty tư nhân	Là một người giải bài Tarot từng có thời gian sinh sống và học tập tại Mỹ, trực tiếp tham gia vào các hoạt động cộng đồng Tarot tại đây.	Không	Phòng vấn online
R7	Nam	1990	TP.HN	Kinh doanh tự do	Một người giải bài Tarot có thâm niên 10 năm, đã có nhiều bài viết, bài phân tích về Tarot dưới góc nhìn huyền học và nghiên cứu lịch sử. Có khoảng 08 năm kinh nghiệm trong lĩnh vực dạy học Tarot và đào tạo được hơn 300 học viên.	Không	Phòng vấn online
R8	Nữ	1991	TP.HN	Nhân viên công ty tư nhân	Đã có hơn 10 năm nghiên cứu và hoạt động trong lĩnh vực Tarot, thực hiện một số đề tài khoa học về Tarot tại Việt Nam. Hiện tại đang tập trung vào công việc chính và công việc nghiên cứu Tarot, có nhận xem bài khi rảnh.	Không	Phòng vấn online
R9	Nữ	1991	TP.HCM	Kinh doanh tự do	Đã có hơn 10 năm hoạt động trong lĩnh vực Tarot, là admin của một trang Tarot có hơn 56.000 lượt thích, sở hữu một kênh Tiktok với hơn 100.000 người theo dõi. Thường xuyên tổ chức các workshop, các buổi offline tại thành phố Hồ Chí Minh. Hiện tại đang là một người giải bài Tarot chuyên nghiệp toàn thời gian.	Không	Phòng vấn online
R10	Nữ	1996	TP.HCM	Kinh doanh tự do	Một người theo Công giáo, đã thực hiện công việc giải bài toàn thời gian, trong suốt 07 năm liên tục. Sở hữu một cửa hàng Tarot, phong thủy và các vật phẩm phù thủy tại TP.HCM.	Công giáo	Phòng vấn online

Bảng 2: Tóm tắt thông tin người hỏi bài Tarot tham gia phỏng vấn sâu (Nguồn: Tác giả)

Mã số	Giới tính	Năm sinh	Nơi sống	Công việc hiện tại	Tôn giáo
Q1	Nam	2002	TP.HCM	Dân quân tự vệ	Không
Q2	Nữ	2003	TP.HCM	Lao động tự do	Công giáo
Q3	Nam	2007	Yên Bái	Học sinh	Không
Q4	Nữ	2003	Đồng Nai	Sinh viên	Phật giáo
Q5	Nữ	1992	Úc	Nhân viên công ty tư nhân	Không
Q6	Nữ	2003	TP.HCM	Nhân viên ngân hàng	Không
Q7	Nam	2003	TP.HCM	Sinh viên	Phật giáo
Q8	Nữ	2006	TP.HCM	Sinh viên	Không
Q9	Nữ	1999	TP.HN	Nhân viên công ty tư nhân	Không
Q10	Nữ	2006	TP.HCM	Sinh viên	Không

- tín ngưỡng. Tuy nhiên, các hoạt động cộng đồng này chưa đủ bù đắp thiếu hụt chỗ dựa tinh thần. Từ đây đặt ra vấn đề trong việc cần phải có những giải pháp mới phù hợp để lấp đầy các khoảng trống. Thời kỳ New Age vừa lúc đáp ứng những khoảng trống đó khi mang đến hàng loạt các thực hành tâm linh mới không ràng buộc, không giáo điều, khiến người thực hành có thể tự mình “thiết kế những tấm áo vừa vặn với mình”. New Age không phải là một tôn giáo mà là một hệ tư tưởng đề cao những giá trị cá nhân, khiến cho văn hóa tâm linh cá nhân trở thành trung tâm cho các hoạt động nhận thức, tổ chức, ứng xử. “Tarot là một phần không thể tách rời của thế giới quan này” [2, tr.151].

Thông qua kết quả khảo sát, tác giả rút ra được một số đặc điểm về hiện tượng xem Tarot như sau:

Về mặt chủ thể

Độ tuổi người hỏi bài Tarot chiếm phần lớn trong khảo sát là Gen Z (người sinh từ năm 1997-2012 chiếm 51,9%) và Gen Y (1981-1996, chiếm 45,6%) (xem Bảng 4). Đặc biệt, những bạn trẻ ở độ tuổi 19-24 và 25-30 có xu hướng quan tâm và sử dụng Tarot vượt trội hơn hẳn. Những con số này thể hiện xu hướng phổ biến của Tarot tập trung trong cộng đồng người Việt trẻ. Báo cáo của Michal Dalal tại IBISWorld cũng cho thấy doanh thu từ ngành “Psychic Services” (gồm Tarot) tại Hoa Kỳ đạt 2,2 tỷ USD, với phần lớn khách hàng trong độ tuổi 18-35¹⁷.

Người Việt trẻ - thế hệ sinh ra và lớn lên trong môi trường đô thị hóa, tiếp cận Internet và mạng xã hội sớm - dần rời xa các thiết chế tín ngưỡng truyền thống. Họ không còn tiếp nhận niềm tin qua giáo dục gia đình hay cộng đồng như trước, mà tìm kiếm những hình thức tâm linh mang tính cá nhân hóa, phù

hợp với nhu cầu tự khẳng định bản thân và định hình bản sắc cá nhân.

Trên tổng 204 mẫu người hỏi bài thu được, nữ giới chiếm 174 người (85,29%) (xem Hình 1). Kết hợp với khảo sát của Hoàng Phan Hạnh Hiền tại Hà Nội cho 127 người hỏi bài tham gia khảo sát [4, tr.53], có 95 người là nữ giới (74,8%). Điều này cho thấy xu hướng tác động của Tarot đến với nữ giới mạnh mẽ hơn nam giới. Nghiên cứu tại Đức và Hà Lan chỉ ra rằng phụ nữ thường tìm đến bói toán như một phương tiện hỗ trợ tinh thần trong các vấn đề liên quan đến hôn nhân, gia đình và sức khỏe¹⁸. Nghiên cứu của Miller chỉ ra rằng bói toán đối với phụ nữ như một dạng lao động cảm xúc¹⁹. Xu hướng này có thể được lý giải qua vai trò giới trong đời sống xã hội, khi phụ nữ thường đảm nhận vị trí chăm sóc và quản lý cảm xúc của bản thân lẫn người khác²⁰. Trong bối cảnh đó, bói toán và Tarot không chỉ là hình thức tâm linh mà còn là không gian để phụ nữ diễn đạt và thể hiện bản sắc giới trong xã hội đương đại.

Về mặt không gian: Quan sát bảng đối chiếu giữa nơi sống và hình thức xem bài của người giải bài, dễ dàng thấy được TP.HCM và Hà Nội là hai địa điểm thực hành Tarot đa dạng và sôi động nhất nước ta. Bên cạnh đó, các tỉnh thành ở khu vực Đông Nam Bộ (TP.HCM, Đồng Nai, Bình Dương, Tây Ninh - nơi có nhiều đô thị hoặc các khu công nghiệp lớn) cũng đồng thời chiếm tỷ trọng lớn trong bảng khảo sát (xem Bảng 5). Nghiên cứu này được tác giả thực hiện từ năm 2024. Khảo sát bảng hỏi được tác giả thực hiện vào thời điểm tháng 08/2025, khi Việt Nam vừa tiến hành sáp nhập địa giới hành chính (01/07/2025). Lúc này phần lớn đối tượng khảo sát vẫn giữ thói quen sử dụng các gọi 63 tỉnh thành. Các kết quả khảo sát về

Bảng 3: Đặc điểm đối tượng tham gia khảo sát bảng hỏi (N=388) (Nguồn: Tác giả)

		Người giải bài Tarot		Người hỏi bài Tarot	
		Số mẫu (Tổng 184)	Phần trăm	Số mẫu (Tổng 204)	Phần trăm
Giới tính	Nam	66	35,87%	27	13,2%
	Nữ	107	58,15%	174	85,3%
	Khác	11	5,98%	3	1,5%
Độ tuổi	Dưới 13 tuổi	0	0%	0	0%
	13-18 tuổi	39	21,20%	38	18,6%
	19-24 tuổi	75	40,7%	68	33,3%
	25-30 tuổi	43	23,37%	59	28,9%
	31-45 tuổi	25	13,59%	34	16,7%
	46-65 tuổi	2	1,09%	5	2,5%
	Trên 65 tuổi	0	0%	0	0%
Tôn giáo	Không tôn giáo	104	56,52%	126	61,77%
	Phật giáo	55	29,89%	53	25,98%
	Công giáo	12	6,52%	10	4,90%
	Tôn giáo khác	13	7,07%	15	7,35%
Trình độ học vấn	Trung học phổ thông	40	21,7%	39	19,1%
	Trung cấp/Cao đẳng	10	5,5%	8	3,9%
	Đại học	99	53,8%	128	62,7%
	Sau đại học	28	15,2%	25	12,3%
	Khác	7	3,8%	4	2%
Nghề nghiệp	Học sinh	32	17,4%	27	13,2%
	Sinh viên	64	34,8%	61	29,9%
	Nhân viên công ty tư nhân	30	16,3%	60	29,4%
	Công chức, viên chức, hợp đồng với cơ quan nhà nước	10	5,4%	20	9,8%
	Lao động tự do	48	26,1%	36	17,6%

không gian được sử dụng trung thực theo kết quả mà tác giả thu thập được. Vì vậy, cách nghiên cứu về mặt không gian được tác giả thống nhất sử dụng theo cách gọi 63 tỉnh thành cũ để không làm ảnh hưởng đến kết quả nghiên cứu.

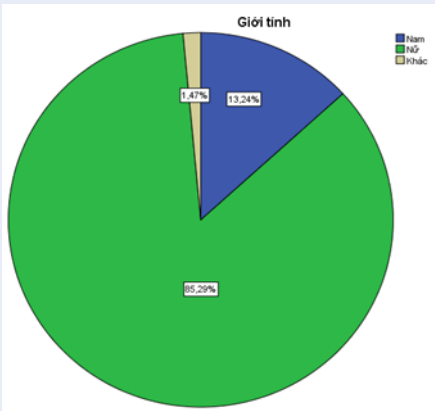
Thực hành Tarot diễn ra song song trực tiếp và trực tuyến. Ở đô thị, Tarot xuất hiện tại lễ hội, hội chợ, workshop, sự kiện văn hóa, quán cà phê, cửa hàng. Ở nông thôn và trong cộng đồng người Việt ở nước ngoài, Tarot chủ yếu tiếp cận qua mạng xã hội, livestream, dịch vụ trực tuyến. Nhờ có Internet, Tarot

hiện nay trở nên dễ dàng phát triển và mở rộng phạm vi tiếp cận.

Về mặt thời gian: Tarot - một hình thức thực hành tâm linh mới, được tái du nhập và phổ biến mạnh mẽ tại Việt Nam vào những năm 2010. Trong thời gian đại dịch Covid-19, khi Việt Nam thi hành chính sách giãn cách xã hội, các phương tiện giải trí bằng Internet phát triển mạnh mẽ. Cũng trong giai đoạn này, Tarot đạt được sự bùng nổ trong hành trình phát triển tại Việt Nam (xem Hình 2).

Bảng 4: Độ tuổi người hỏi bài Tarot (Nguồn: Tác giả)

	Số lượng	Phần trăm
Dưới 13 tuổi	0	0
13-18 tuổi	38	18,6
19-24 tuổi	68	33,3
25-30 tuổi	59	28,9
31-45 tuổi	34	16,7
46-65 tuổi	5	2,5
Trên 65 tuổi	0	0
Tổng cộng	204	100,0

Hình 1: Giới tính người hỏi bài (Nguồn: Tác giả)

Mặc dù quỹ đạo phát triển của Tarot mới chỉ hơn một thế kỷ, nhưng đến hiện nay bộ môn này đã đạt được một độ phủ nhất định và trở thành một xu hướng mới trong văn hóa tâm linh Việt. Những phân tích dưới đây cho thấy sự phát triển của Tarot không chỉ do ảnh hưởng của toàn cầu mà tạo sự gắn bó mật thiết với văn hóa bản địa.

THẢO LUẬN

Định vị Tarot trong văn hóa tâm linh Việt Nam

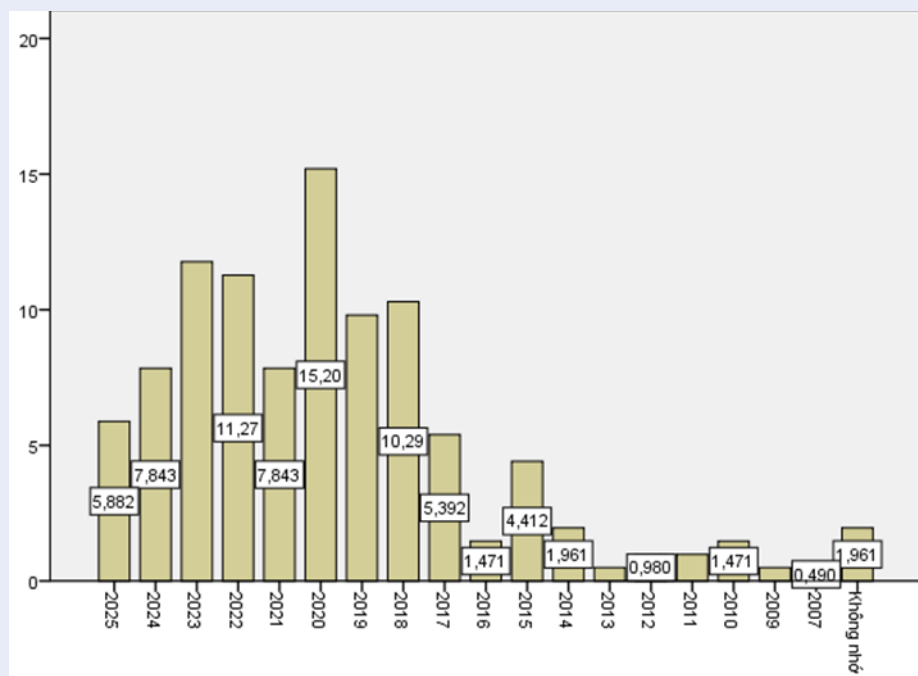
Khởi nguồn từ một trò chơi của quý tộc Ý vào thế kỉ XV, Tarot đã phát triển khắp châu Âu và được các nhà huyền học Pháp gán vào “ý nghĩa thần thánh”, khiến cho bộ môn này trở thành một hình thức bói toán tiên tri bí truyền. Đến thế kỷ XX, Carl Jung đã liên kết biểu tượng trong các lá bài Tarot với các cổ mẫu phản ánh vô thức tập thể. Từ kết quả nghiên cứu của Jung, đã tạo ra các khung tham chiếu, tiền đề cho nhiều người giải bài thực hành liên kết Tarot với tâm lý học.

Từ đây, Tarot nổi lên với hai công dụng chính là bói toán và tư vấn - phân tư. Thứ nhất, Tarot được sử dụng như một công cụ bói toán hoặc tiên đoán, nhằm trả lời các thắc mắc về những điều người sử dụng không biết. Thứ hai, Tarot có thể trở thành phương tiện phân tư và đối thoại nội tâm; hỗ trợ người sử dụng suy ngẫm, tự nhận thức và điều chỉnh cảm xúc. Dưới sự tác động của văn hóa đại chúng và Internet, Tarot hiện diện như một dịch vụ thương mại và giải trí, được truyền thông hóa và tiêu dùng.

Tại Việt Nam, khi tiến hành khảo sát về tác động của Tarot đối với văn hóa Việt Nam ở cả người hỏi bài Tarot và người giải bài Tarot, ba tác động được đồng tình lớn nhất lần lượt là: (1) Kích thích nhu cầu tìm kiếm ý nghĩa cuộc sống (2) Tạo ra hình thức thực hành tâm linh mới (3) Kết hợp với các tín ngưỡng truyền thống hiện có (xem Hình 3). Những kết quả này phản ánh đúng “sự chuyển hướng chủ quan” mà Heelas đề cập¹⁰, tính cá nhân và trải nghiệm chủ quan trở thành trọng tâm của đời sống tinh thần. Tarot, trong bối cảnh Việt Nam, không chỉ là hiện tượng

Bảng 5: Bảng đối chiếu hình thức xem bài Tarot với nơi ở hiện tại của người giải bài (Nguồn: Tác giả)

Nơi ở hiện tại	Hình thức xem bài					Tổng
	Hoạt động tự do, đa dạng hình thức xem	Xem on-line thông qua mạng xã hội	Xem trực tiếp tại một vị trí, không kết hợp dịch vụ kinh doanh (quán cafe, nhà riêng)	Kết hợp với các dịch vụ kinh doanh khác (Cafe Tarot, phối hợp kinh doanh cùng các mặt hàng thanh tẩy, phong thủy)	Xem tại các hội chợ, lễ hội, sự kiện	
TPHCM	49	18	13	1	0	81
Hà Nội	27	17	2	0	0	46
Hải Phòng	4	3	0	0	0	7
Cần Thơ	6	1	0	0	0	7
Đà Nẵng	4	1	0	0	0	5
Đồng Nai	2	1	1	0	0	4
Phú Thọ	2	1	0	0	0	3
Tây Ninh	1	1	0	0	1	3
Thái Nguyên	2	0	0	0	0	2
Bình Dương	2	0	0	0	0	2
Cà Mau	0	1	0	1	0	2
Nghệ An	0	1	1	0	0	2
Đồng Tháp	0	2	0	0	0	2
Nam Định	0	1	0	0	0	1
Nha Trang	0	1	0	0	0	1
Thanh Hóa	0	1	0	0	0	1
Đà Lạt	0	1	0	0	0	1
Quảng Nam	0	1	0	0	0	1
Ninh Bình	0	1	0	0	0	1
Sóc Trăng	0	1	0	0	0	1
Đắk Lắk	1	0	0	0	0	1
Bắc Ninh	1	0	0	0	0	1
Huế	0	1	0	0	0	1
Vĩnh Phúc	1	0	0	0	0	1
Pleiku	0	1	0	0	0	1
Hưng Yên	1	0	0	0	0	1
Adelaide (Úc)	0	1	0	0	0	1
Maebashi - Gunma (Nhật Bản)	0	1	0	0	0	1
Beaverton (US)	0	1	0	0	0	1
Gent (Bỉ)	1	0	0	0	0	1

Hình 2: Kết quả khảo sát về thời gian biết đến Tarot của người hỏi bài Tarot (Nguồn: Tác giả)

mang tính nhất thời, mà còn có xu hướng “ăn sâu bén rễ” thành xu hướng tâm linh cá nhân, từ đó định hình những biểu hiện mới của văn hóa tâm linh trong xã hội đương đại. Từ đây, có thể thấy được Tarot không chỉ là một hiện tượng mang tính nhất thời trong việc ảnh hưởng tới văn hóa - xã hội Việt Nam.

Trong khảo sát định lượng của tác giả thu được, ba chủ đề người hỏi bài quan tâm nhiều nhất là: tình yêu/hôn nhân, công việc, học tập (xem Hình 4). Phân tích diễn ngôn nội dung các video trên TikTok cho thấy một đặc điểm nổi bật: Phần lớn nội dung tập trung vào các vấn đề tình cảm và công việc nghề nghiệp - những chủ đề phản ánh rõ sự bất ổn và khao khát được hướng dẫn trong đời sống cá nhân của nhiều người trẻ hiện đại. Những câu hỏi không chỉ giới hạn trong việc khám phá và nhận biết tương lai mà người hỏi bài còn mong muốn biết lời khuyên và cách để khắc phục vấn đề. Điều này thể hiện một niềm tin tâm thức về việc người Việt hiện đại không còn tin vào cái gọi là “số phận sắp đặt” mà tin vào việc bản thân có toàn quyền làm chủ cuộc đời của mình.

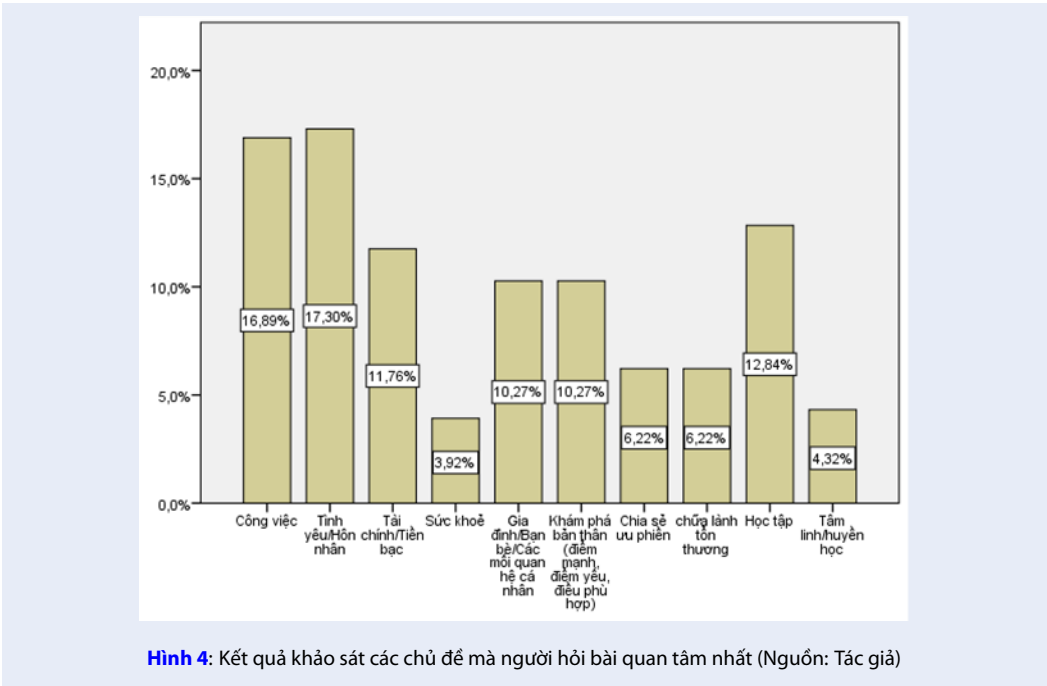
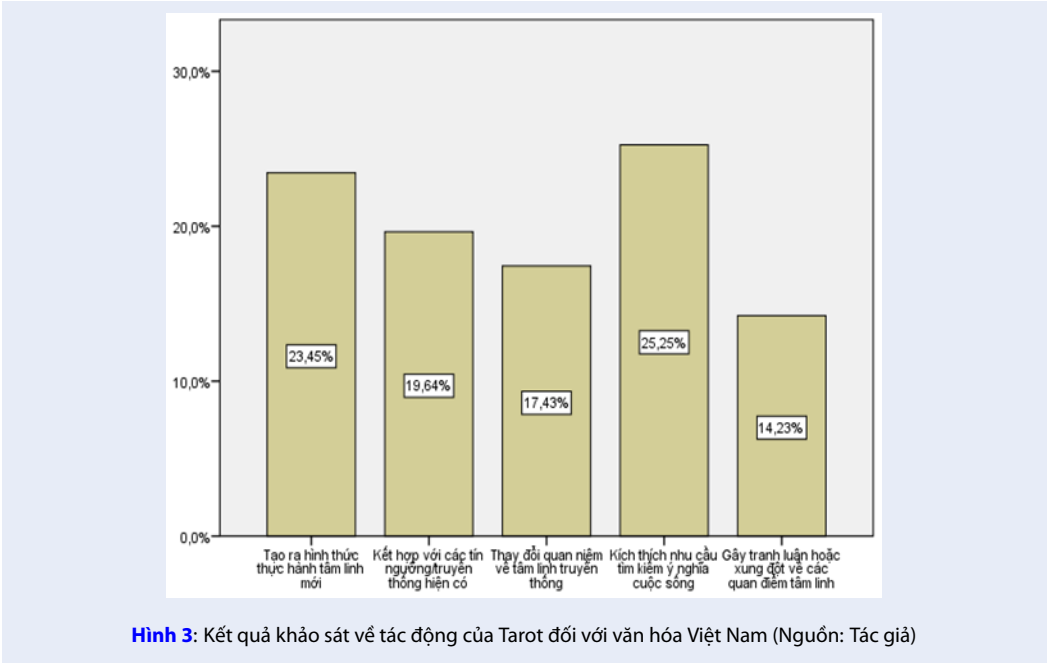
Quá trình “phi thể chế hóa” và “riêng tư hóa tâm linh” đã biến Tarot thành công cụ tâm linh - tâm lý linh hoạt, phù hợp với xã hội chuyển từ cộng đồng sang cá nhân. Khác với bói toán truyền thống vốn gắn nghi lễ “tránh họa cầu an”, Tarot ở Việt Nam hiếm khi đi kèm nghi thức, khiến nhiều người cho rằng nó hoàn toàn khác biệt. Tuy nhiên, cả hai đều có chung chức năng

trấn an. Chia sẻ từ Q4 (PVS, 27/11/2024): “Em muốn nhận được những thông điệp tích cực nhất. Những lúc em bắt đầu suy nghĩ tiêu cực đi thì em sẽ xem Tarot thì em muốn trải bài sẽ thể hiện những sự tích cực nhất có thể”.

Điều này khiến cho Tarot trở thành nơi trú ẩn tâm lý trong một thế giới đầy bất định, mở ra “không gian an toàn” cho người sử dụng. Ở trong “không gian an toàn” này, người sử dụng được thỏa mãn những mong đợi sâu hơn về mặt nhận thức, đó là: Trấn an tâm lý - Khẳng định bản thân - Kiểm soát cuộc đời (xem Hình 5).

Người sử dụng thường tìm đến bài như một “không gian an toàn” để diễn giải và hợp thức hóa cảm xúc, nhờ đó giảm căng thẳng, lo âu hoặc bất định trong đời sống. Tarot tạo ra hiệu ứng trị liệu mềm (không phải theo nghĩa y khoa) như: cảm giác được lắng nghe và được nhìn nhận. Song song, quá trình đọc bài cũng khuyến khích người thực hành tự chủ cá nhân trong việc nhìn nhận lại bản thân và lựa chọn hành động. Tarot vì thế có thể vận hành như một công cụ phân tư giúp người dùng đặt lại câu hỏi về bản thân, các mối quan hệ và giá trị sống¹¹. Từ đó, nhiều người không chỉ sử dụng Tarot cho những chuyện đại sự mà còn để xem xét, kiểm soát những chuyện hằng ngày như tìm kiếm đồ đạc thất lạc, ăn uống, v.v.

Tuy nhiên, chính mô hình trên cũng bộc lộ nhiều giới hạn. Thứ nhất, “không gian an toàn” thực chất để

khiến người thực hành dễ rơi vào vòng lặp tự trấn an. Thay vì đối diện trực tiếp với thực tế hay thay đổi điều kiện xã hội bất bình đẳng, việc lạm dụng Tarot khiến người sử dụng khó lòng tự kiểm soát cảm xúc trước những khủng hoảng. Thứ hai, các phê phán hậu cấu trúc cho rằng New Age và các thực hành gắn liền với nó thể trở thành sản phẩm của chủ nghĩa tiêu thụ tinh thần, biến “không gian an toàn Tarot” thành một dịch vụ được mua bán hơn là trải nghiệm tâm linh thuần túy²¹. Bruce cũng phê phán vấn đề này khi cho rằng thời kỳ New Age mở ra một thị trường coi tâm linh như một sản phẩm tiêu dùng thay vì tập trung vào niềm tin tín ngưỡng/tôn giáo⁷. Rủi ro này đặc biệt cao trong bối cảnh thiếu khung đạo đức nghề nghiệp và quản lý thị trường dịch vụ tâm linh.

Nghiên cứu Tarot tại Nhật Bản, Miller đã chỉ ra rằng Tarot như một thành tố của hoạt động bói toán tại Nhật Bản và bà đã tìm ra những liên hệ của việc bói toán đến với chủ nghĩa tiêu dùng hiện đại tại quốc gia này, từ đó xây dựng một khái niệm về hành vi “tiêu dùng bói toán”²². Hành vi tiêu dùng này là một hệ quả rõ nét của việc tâm linh trở thành một dịch vụ mua bán rõ ràng, niêm yết.

Diễn ngôn Tarot trong mã văn hóa bản địa

Không giống các hình thức tín ngưỡng truyền thống vốn dựa vào cộng đồng (đình, chùa, lễ hội), thực hành Tarot tại Việt Nam hiện nay chủ yếu diễn ra trong bối cảnh cá nhân hoặc trực tuyến. Quá trình riêng tư hóa tâm linh đẩy mạnh nhu cầu của người sử dụng cho những cuộc hẹn riêng tư thay vì thực hiện hành vi tâm linh nơi công cộng.

Biểu hiện của quá trình thể tục hóa tâm linh ở Việt Nam đương đại ngày càng rõ nét, khi tâm linh đi sâu vào đời sống thường nhật đến mức vô thức khó nhận ra. Ví như, những quan niệm về “vũ trụ”, “năng lượng”, “tần số” mà người trẻ hay sử dụng để giải thích về các mối quan hệ hay nhiều việc xung quanh. Mặc

dù, ngôn ngữ sử dụng mang lại cảm giác khoa học, nhưng thực chất cách dùng, bối cảnh và nhận thức hoàn toàn thể hiện niềm tin tâm linh về duyên phận, số phận nhưng được thay đổi cách dùng từ và cách hiểu theo hướng hiện đại hơn. Đây cũng chính là mặt trái của thời kỳ New Age khi những sản phẩm mà nó mang lại phần lớn là giả khoa học²³.

Khác với xu hướng toàn cầu khi xem Tarot như “công cụ tư vấn tâm lý cá nhân”, người trẻ Việt thường pha trộn Tarot với quan niệm về số mệnh, nhân quả và tâm linh Á Đông, làm cho nó có màu sắc riêng biệt trong văn hóa Việt. Các thực hành Tarot ở Việt Nam không tuân thủ chặt chẽ hệ tư tưởng phương Tây mà được “Việt hóa” qua các cách đọc mang tính linh hoạt, cách diễn giải mang đậm tinh thần dân gian. Nghiên cứu của Hầu Lâm Phùng và đồng đội đã chỉ ra rằng, Tarot khi hoạt động tại Việt Nam đã kết hợp với các niềm tin tôn giáo và niềm tin dân gian truyền thống tại bản địa để tạo ra những thực hành và niềm tin rất riêng³. Như niềm tin vào việc bộ bài Tarot có linh hồn, sự kết hợp các lá bài Tarot với Kinh Dịch hay với các chòm sao trong bộ môn Tử Vi, v.v. sử dụng Tarot trong việc xem các vấn đề: gia tiên, gia đạo, mồ mả, ngày giờ, v.v.

R5 chia sẻ về việc yêu cầu người hỏi bài của mình xáo bài 07 lần (đối với nam) và 09 lần (đối với nữ) (PVS, R5, 28/11/2024). Hay trong bộ bài Thiên - địa - nhân Tarot, lá bài 6 Tiền đã được tác giả thể hiện khéo léo qua hoạt động đốt vàng mã. So sánh biểu tượng này với lá bài 6 Tiền trong bộ Rider Waite Tarot²⁴, cho thấy người Việt đã bảo toàn được ý nghĩa căn bản của lá bài khi mang ý nghĩa của việc cho đi, nhưng việc sử dụng biểu tượng “đốt vàng mã” còn ẩn chứa mã văn hóa “uống nước nhớ nguồn” của người Việt.

Qua đó, thấy được rằng, mặc dù xã hội Việt Nam đã tồn tại nhiều đứt gãy thế hệ. Tuy vậy, những quan niệm truyền thống vẫn in sâu vào trong nhận thức của người trẻ. Dù là thực hành ngoại nhập, Tarot không

tách rời khỏi nền tảng văn hóa tâm linh Việt. Qua đây, Tarot như một kênh phản ánh cách người Việt trẻ đang tái định nghĩa đời sống thiêng liêng trong xã hội hiện đại. Tarot phản ánh sự lựa chọn mang tính chủ động của người Việt trẻ. Thay vì kế thừa những niềm tin tâm linh tồn tại trước đó, các cá nhân chủ động lựa chọn những thực hành tâm linh mới, phù hợp với những yêu cầu phức tạp trong tâm lý của người Việt hiện đại.

Việc “bản địa hóa Tarot” không chỉ diễn ra trong cách sử dụng mà nó còn được thể hiện thông qua những sáng tạo vật chất. Nhiều tác giả Việt bắt tay vào việc sáng tạo các bộ bài Tarot. Những tác phẩm này đã thay thế hoàn toàn hình ảnh biểu tượng Công giáo, Kabbalah thành những biểu tượng dân gian trong văn hóa Việt như Cậu ả, Cô chiêu trong *U linh Tarot*, Âu Cơ - Lạc Long Quân trong *Thiên - địa - nhân Tarot*, Hùng Vương trong *Ngàn năm sử Việt Tarot*. Thậm chí, toàn bộ 78 lá bài Tarot được minh họa bằng các món ăn đặc trưng của các vùng miền của Việt Nam trong *The Mâm Tarot*. Tất cả đều cho thấy những sự tiếp nhận tâm linh cá nhân không phải là sự sao chép đón nhận một chiều, ngược lại, qua những sáng tạo ta thấy được các đối thoại văn hóa của người Việt trong việc không ngừng nỗ lực nhấn mạnh bản sắc văn hóa. Khác với Nhật Bản trong việc giải cấu trúc toàn diện hình ảnh lá bài nhằm khẳng định bản sắc văn hóa và gia tăng nhu cầu tiêu dùng của người dân¹⁹, những hoạt động sáng tác bài Tarot của tác giả Việt chưa thực sự đạt đến mục tiêu gia tăng nhu cầu của người tiêu dùng Việt. Một mặt do số lượng tác giả và sản phẩm bài Tarot Việt Nam rất ít, số lượng bộ bài Tarot Việt được phổ biến lại càng nhỏ giọt hơn. Tuy vậy, những nỗ lực trong việc “bản địa hóa Tarot” cho thấy một xu hướng lai ghép văn hóa mạnh mẽ, lồng ghép những mã văn hóa của dân tộc vào những làn sóng văn hóa ngoại nhập.

Hình thức tâm linh mới - Bản sắc văn hóa tâm linh cá nhân tại Việt Nam hiện nay

Mặc dù phạm vi nghiên cứu của Heelas trong không gian các nước Âu - Mỹ, nhưng dưới ảnh hưởng của toàn cầu hoá, những biểu hiện ấy không chỉ hiện hữu ở mỗi không gian nghiên cứu ban đầu^{1,10}. Tuy vậy, với mỗi quốc gia riêng biệt, quá trình “thiên liêng hóa cái tôi” còn bị ảnh hưởng bởi sự lai ghép với văn hóa bản địa.

Những phân tích trong việc bản địa hóa Tarot ở Việt Nam cho thấy sự chủ động của người sử dụng trong việc tiếp nhận Tarot. Đối với người hỏi bài Tarot, khi tiến hành khảo sát đối với nhiều người giải Tarot bài, các lý do xuất phát từ sở thích, nhu cầu cá nhân (mong

muốn được lắng nghe người khác, mong muốn được chia sẻ và giúp đỡ người khác), yếu tố tâm linh/tín ngưỡng cá nhân là ba lý do đạt được nhiều sự lựa chọn nhất của 184 người giải bài tham gia khảo sát. Tương tự, đối với người hỏi bài, việc sử dụng Tarot không chỉ xuất phát từ mỗi lý do tò mò. Tarot được sử dụng như một loại hình dịch vụ đa năng, vừa lắng nghe, vừa thấu hiểu giải bày, vừa tái định hướng. Tarot đáp ứng được nhu cầu của thời đại với tính chất nhanh - gọn - lẹ, phù hợp với nhịp sống đô thị hiện đại, nơi thời gian trở thành tài nguyên khan hiếm. Việc người trẻ Việt Nam tìm đến Tarot không phải là sự tiếp nhận bị động hoặc sự “ăn theo” văn hóa Tây phương, mà là một lựa chọn có tính chiến lược. Nó không đơn thuần chỉ xuất phát từ đam mê hay yếu tố mê tín. Các cá nhân cân nhắc cả lợi ích vô hình như tự do và sự thỏa mãn cá nhân.

Từ đây, Tarot nên được nhìn nhận như một biểu hiện của hình thức “tâm linh nhẹ nhàng” trong thời đại ngày nay. “Nhẹ nhàng” được hiểu theo nghĩa “không gây cảm giác gì nặng nề hoặc khó chịu”, với tư cách là một hình thức tâm linh không gây ra cảm giác khó chịu, ngột ngạt hay sợ hãi cho người sử dụng²⁵. “Tâm linh nhẹ nhàng” gắn liền với niềm tin và cái thiêng nhưng không đi kèm với sự áp đặt về mặt quyền lực hay sự chính thống về mặt thể chế, ngược lại, cho phép người thực hiện được tự do phát triển niềm tin và thực hành theo ý muốn của bản thân.

Khái niệm “tâm linh nhẹ nhàng” mà nghiên cứu này đề xuất có điểm tương đồng với quan điểm của McGuire về tâm linh trong “lived religion”⁶, khi cả hai đều nhấn mạnh tính linh hoạt, phi thể chế và gắn với trải nghiệm cá nhân của người thực hành. Tuy nhiên, khác với McGuire, khái niệm “tâm linh nhẹ nhàng” nhấn mạnh hơn đến tính phi thể chế và cảm giác an toàn, dễ tiếp cận của các hình thức tâm linh phổ thông như Tarot. Tương tự, MacKian cho rằng đời sống tâm linh hằng ngày “everyday spirituality” được hình thành qua những trải nghiệm cảm xúc và các không gian xã hội mà con người tham dự⁵. Tuy vậy, trong trường hợp Tarot, yếu tố “nhẹ nhàng” không chỉ nằm ở khía cạnh cảm xúc mà còn ở cách người tham gia tiếp cận một cách linh hoạt, không ràng buộc. Người thực hành có thể tìm đến Tarot để chia sẻ, suy ngẫm rồi rời đi mà không cần tuân thủ, ràng buộc.

“Tâm linh nhẹ nhàng” đang dần trở thành một xu hướng của thời kỳ hiện đại bởi không có cấu trúc giáo lý khắt khe, không gắn với một thể chế tôn giáo mà chủ yếu dựa trên các trải nghiệm cá nhân hơn là tín điều, khiến cho “tâm linh nhẹ nhàng” thích nghi với đời sống thế tục, như một sự mở rộng của cái thiêng vào đời sống thường nhật.

Tuy nhiên “tâm linh nhẹ nhàng” khiến cho việc thực hành tâm linh dần trở thành một dạng “cháo ăn liền” cho đời sống tinh thần hiện nay. Biểu hiện cụ thể nhất là trên các trang mạng xã hội ngày nay, rất nhiều phiên trải bài Tarot miễn phí được phát trực tiếp liên tục, người hỏi có thể tham gia và đặt một số câu hỏi cho người giải bài mà không cần trả phí hoặc chỉ cần tặng một vài món quà nhỏ trên nền tảng. Thậm chí, trong quá trình quan sát thực địa, tác giả còn bắt gặp các phiên trải bài được phát sóng lúc 5-6h sáng trên Tik-Tok. Một mặt, nó đáp ứng được nhu cầu về sự nhanh gọn, tiện lợi. Mặt khác, nó trở thành một chỗ dựa tinh thần không có sự ràng buộc, khiến cho người thực hành được tự do thể hiện bản sắc cá nhân.

Đây cũng chính là hạn chế của xu hướng tâm linh hiện đại, khiến cho việc thực hành tâm linh trở nên tràn lan, dễ bị biến dạng, méo mó và khó kiểm soát. Ngoài ra, xu hướng tâm linh này cũng rất khó để định hướng vì mỗi người một kiểu thực hành. Heelas từng nhấn mạnh rằng trong bối cảnh “sự chuyển hướng chủ quan”, sự gắn kết cộng đồng càng suy yếu^{1,10}. Chính sự đề cao cá nhân trong các hình thức tâm linh mới này có nguy cơ làm xói mòn trách nhiệm cộng đồng, củng cố lối sống cá nhân hóa cực đoan. Nhiều người dần có xu hướng không chia sẻ câu chuyện của bản thân cho bạn bè, gia đình. Nếu họ còn lựa chọn bói toán như một hình thức giải tỏa cảm xúc thì điều này càng vô tình khiến cho những đứt gãy thể hệ ngày một hằn rõ hơn.

Sự hấp dẫn của Tarot ở Việt Nam không chỉ xuất phát từ sự sinh ngoại. Nó phản ánh nhu cầu có thật của thế hệ trẻ khi họ đang cố gắng cân bằng giữa các giá trị truyền thống và khát vọng thể hiện bản sắc cá nhân, qua đó nhằm khẳng định giá trị của bản thân trong một thế giới phẳng.

KẾT LUẬN

Nghiên cứu Tarot không chỉ là nghiên cứu một hiện tượng văn hóa, nó phần nào phản ánh sự thay đổi trong cấu trúc tâm linh Việt Nam, với sự gia tăng của yếu tố tâm linh cá nhân. Mặc dù Tarot hiện tại chỉ là một tiểu văn hóa của giới trẻ, nhưng những nỗ lực của người sử dụng Tarot trong việc “chính thống hóa” bộ môn này, cho thấy Tarot đang muốn vươn mình lên những diễn ngôn dòng chủ đạo. Tarot - một hình thức bói bài có nguồn gốc châu Âu - đã bằng nhiều cách, len lỏi vào đời sống tinh thần của giới trẻ Việt, song hành cùng các nghi lễ truyền thống như cúng bái, xem Tử Vi, gọi hồn, lễ Đền Phủ, v.v. nhưng lại được định vị theo một cách hoàn toàn mới: nhẹ nhàng, cá nhân hóa, phi thể chế hóa.

Có điều, dù hiện tại Tarot mang công dụng của một công cụ tư vấn - phân tử, lại còn được thương mại hóa một cách mạnh mẽ, nhưng bản chất Tarot vẫn là một bộ môn bói toán. Lạm dụng và nghiện bói toán là một hành vi mang lại nhiều hậu quả bất lợi cho đời sống. Dễ thấy nhất là, nghiện bói toán khiến cho người sử dụng dần mất đi khả năng tư duy độc lập, gặp khó khăn trong việc tự ra quyết định, cần phải phụ thuộc vào sự hỗ trợ bên ngoài. Thực tế, đã có nhiều trang báo ở Việt Nam như *Báo Mới*, *Báo Công an Nhân dân*, v.v. đã đăng tải những bài viết về Tarot và thông cáo cảnh báo trong việc lạm dụng bộ môn này. Điều này cũng phản ánh tác động tiêu cực của hình thức “tâm linh nhẹ nhàng” mang lại.

Hiện nay, Tarot ngày càng xuất hiện trong các không gian hợp pháp như: trên sóng truyền hình hay trong các nhà sách với độ phủ gia tăng, có điều pháp luật Việt Nam chưa có định danh cụ thể cho hoạt động này. Điều này đặt ra rất nhiều vấn đề về đạo đức và quản lý. Nghiên cứu này có thể phần nào gợi mở hướng tiếp cận mới cho quản lý văn hóa - đặc biệt trong việc xây dựng tiêu chuẩn đạo đức nghề Tarot, các quy định trong việc quản lý hoạt động Tarot kèm theo đó là giáo dục về việc thực hành tâm linh cá nhân có trách nhiệm.

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

TP.HCM: Thành phố Hồ Chí Minh

TP.HN: Thành phố Hà Nội

SD: Độ lệch chuẩn

PVS: Phỏng vấn sâu

TUYÊN BỐ XUNG ĐỘT LỢI ÍCH

Bài viết này không có xung đột lợi ích.

TUYÊN BỐ ĐÓNG GÓP CỦA TÁC GIẢ

Tác giả trực tiếp sưu tầm và phân tích các tài liệu học thuật liên quan đến Tarot, New Age và văn hóa cá nhân, bao gồm luận văn, luận án, công trình nghiên cứu và sách chuyên khảo của học giả trong nước và quốc tế. Đồng thời, tác giả tập hợp và xử lý các nguồn tài liệu tiếng Việt về Tarot và văn hóa tâm linh để xây dựng khung tham chiếu phù hợp với bối cảnh văn hóa Việt Nam. Dữ liệu định lượng được thu thập qua bảng hỏi trực tuyến, trong khi dữ liệu định tính được thu thập thông qua các buổi phỏng vấn sâu và quan sát thực tiễn tại các cộng đồng Tarot. Bằng việc kết hợp quan sát thực tiễn với sự kết hợp của nhiều phương pháp nghiên cứu, tác giả đóng góp vào việc nhận diện cách Tarot được tiếp biến trong văn hóa tâm linh Việt Nam hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Heelas P. The New Age Movement: The Celebration of the Self and the Sacralization of Modernity. Blackwell; 1996.
2. Farley H. A Cultural History of Tarot: From Entertainment to Esotericism. I.B. Tauris; 2009.
3. Phùng HL, Hiến HPH, Khôi NHA. Bản địa hóa thực hành Tarot tại Việt Nam. In: Kỷ yếu Hội thảo Khoa học Quốc tế: Nghiên cứu và Đào tạo Việt Nam học: Những vấn đề lý luận và thực tiễn. Viện Việt Nam học và Khoa học phát triển, Đại học Quốc gia Hà Nội; 2024.
4. Hiến HPH. Nghiên cứu việc thực hành Tarot trong văn hóa tâm linh của thế hệ trẻ Việt Nam thông qua trường hợp Thành phố Hà Nội đương đại; 2023.
5. MacKian S. Everyday Spirituality: Social and Spatial Worlds of Enchantment. Basingstoke: Palgrave Macmillan; 2012.
6. McGuire MB. Lived Religion: Faith and Practice in Everyday Life. New York: Oxford University Press; 2008.
7. Bruce S. God is Dead: Secularization in the West. Oxford: Blackwell; 2002.
8. Luckmann T. The Invisible Religion: The Problem of Religion in Modern Society. New York: Macmillan; 1967.
9. Hervieu-Léger D. Religion as a Chain of Memory. Cambridge: Polity Press; 2000.
10. Heelas P, Woodhead L. The Spiritual Revolution: Why Religion is Giving Way to Spirituality. Blackwell; 2005.
11. Semetsky I. Re-Symbolization of the Self: Human Development and Tarot Hermeneutic. Sense Publishers; 2011. Available from: <https://doi.org/10.1007/978-94-6091-458-6>.
12. Au-Yeung D. The Mirror, Not the Crystal Ball: A Psychological Analysis of Tarot as a Self-Reflection Tool. Global Review of Humanities, Arts and Social Sciences. 2025;1(2):53–59. Available from: <https://doi.org/10.63802/grhas.v1.i2.20>.
13. Williams J. The Religion of Tarot; 2021.
14. Thêm TN. Tìm về bản sắc văn hóa Việt Nam. TP. Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Thành phố Hồ Chí Minh; 1996.
15. Đặng Duy N. Văn hóa tâm linh. Hà Nội: Nhà xuất bản Hà Nội; 1996.
16. Triandis HC. Individualism and Collectivism. Westview Press; 1995.
17. Market Research Report 2014-2029; 2024.
18. Osborne C. Women's Medicine, Women's Culture: Abortion and Fortune-Telling in Early Twentieth-Century Germany and the Netherlands. Medical History. 1999;43(3):376–392.
19. Miller L. Japanese Tarot Cards. {ASIANetwork Exchange}: A Journal for Asian Studies in the Liberal Arts. 2017;24(1):1–28. Available from: <https://doi.org/10.16995/ane.7837>.
20. Woodhead L. Clark P, editor. Gender Differences in Religious Practice and Significance. Oxford: Oxford University Press; 2011.
21. Carrette JR, King R. Selling Spirituality: The Silent Takeover of Religion. London: Routledge; 2005.
22. Miller L. Tantalizing Tarot and Cute Cartomancy in Japan. Japanese Studies. 2011;31(1). Available from: <https://doi.org/10.1080/10371397.2011.560659>.
23. Hanegraaff WJ. New Age Religion and Western Culture: Esotericism in the Mirror of Secular Thought. Leiden: Brill; 1996.
24. Waite AE. The Pictorial Key to the Tarot. Global Grey ebooks; 2018.
25. Từ điển tiếng Việt. Đà Nẵng: NXB Đà Nẵng; Trung tâm Từ điển học; 2003.

Tarot and Individualized spiritual Culture in Contemporary Vietnam

Nguyen Le Cam Binh *

Use your smartphone to scan this QR code and download this article

ABSTRACT

In modern society, individualism is increasingly emphasized and prioritized over traditional and collective values. Under the influence of the New Age movement, a wide range of new spiritual beliefs and practices have emerged and spread widely, exerting a profound impact on individualism - particularly through the practice of Tarot. This article focuses on examining the relationship between Tarot and individualized spiritual culture in the modern era in Vietnam. Tarot creates a "safe space" for users, especially young Vietnamese people today. Influenced by the process of the de-institutionalization of religion, Tarot in Vietnam has emerged as a light spirituality that infused with local cultural codes. Drawing on Paul Heelas and Bruce's theory and employing qualitative research methods, the study reveals the shifts taking place in the spiritual life of contemporary Vietnamese society. Alongside the qualitative results, the study also employs the original survey data from 388 participants, thereby offering new evidence of Tarot's prevalence and practice in Vietnam. Under these influences, Vietnam's contemporary spiritual culture has undergone significant transformations, strongly reflecting personal spirituality while remaining intertwined with traditional values.

Key words: New Age, Tarot, individualized spiritual culture, Vietnam

Graduate Student, University of Social Sciences and Humanities, VNUHCM, Vietnam

Correspondence

Nguyen Le Cam Binh, Graduate Student, University of Social Sciences and Humanities, VNUHCM, Vietnam
Email: cambinhnguyenle@gmail.com

History

- Received: 22-07-2025
- Revised: 22-01-2026
- Accepted: 25-05-2026
- Published Online: 28-09-2026

DOI : <https://doi.org/10.32508/vnuhcmjssh.v10i3.1218>

Copyright

© VNUHCM Journal . This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International license.

Cite this article : Binh N L C. Tarot and Individualized spiritual Culture in Contemporary Vietnam. VNUHCMJ. Soc. Sci. Humanit. 2026;10(3):4166-4180.